

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
дисципліни
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародний бізнес»**
вид дисципліни: **за вибором**
факультет **Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладачі:

Доцент кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії Легостаєва О.О.

2018/2019 навчальний рік

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЙОГО ПРЕДМЕТ І МЕТОД

Загальні поняття про облік і його роль в системі управління.

Види господарського обліку: оперативний, бухгалтерський, статистичний.

Види бухгалтерського обліку: фінансовий, управлінський, податковий.

Взаємозв'язок між видами обліку і обумовленість їх існування в умовах ринкових відносин відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

Функції та принципи побудови бухгалтерського обліку.

Облікова політика підприємства з урахуванням вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Поняття про предмет бухгалтерського обліку та його об'єкти. Метод бухгалтерського обліку та його елементи.

ТЕМА 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

Поняття балансу, його значення і використання в управлінні.

Побудова балансу, зміст статей активу і пасиву, їх групування та оцінка відповідно до П(С)БО-1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” та П(С)БО-2 “Баланс”.

Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.

ТЕМА 3. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Поняття про рахунки бухгалтерського обліку, їх будова, зв'язок з балансом.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Подвійний запис на рахунках, його суть і контрольне значення.

Бухгалтерські проводки.

Порядок записів на рахунках бухгалтерського обліку, порядок виведення сальдо на активних, пасивних і активно-пасивних рахунках.

Рахунки синтетичного і аналітичного обліку, їх взаємозв'язок.

Оборотні відомості, їх види, порядок складання.

Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за економічним змістом, структурою і призначенням, облік операцій та ситуацій, що виникають на підприємствах в результаті основних господарських процесів.

ТЕМА 4. ОЦІНЮВАННЯ ТА КАЛЬКУЛЯЦІЯ

Оцінка та калькуляція як елементи методу бухгалтерського обліку.

Види оцінки.

Оцінка активів і зобов'язань в поточному обліку і балансі.

Методи калькулювання собівартості готової продукції, робіт, послуг.

ТЕМА 5. ДОКУМЕНТАЦІЯ, ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ТЕХНІКА І ФОРМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Правові засади організації та ведення бухгалтерського обліку згідно Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку та Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

Визначення первинного документа. Документування як складова частина методу бухгалтерського обліку.

Класифікація документів, їх структура, вимоги до заповнення. Порядок прийняття, перевірки і обробки документів.

Суть і значення інвентаризації. Види інвентаризації, порядок проведення інвентаризацій, виведення та відображення результатів у бухгалтерському обліку.

Облікові реєстри, їх призначення та класифікація.

Способи виправлення помилок в облікових реєстрах.

Форми бухгалтерського обліку, їх характеристика.

Методологічне, інформаційне та технічне забезпечення ведення обліку на підприємствах України.

ТЕМА 6. ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи та її розкриття у фінансовій звітності визначені П(С)БО 7 “Основні засоби”, П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”, П(С)БО 14 “Оренда”.

Облік надходження та вибуття, їх амортизації, зносу та ремонту.

Облік надходження, амортизації і вибуття інших необоротних активів.

Облік надходження, амортизації і вибуття нематеріальних активів.

ТЕМА 7. ОБЛІК ЗАПАСІВ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 9 “Запаси”. Умови визнання та оцінка виробничих запасів у поточному обліку і в балансі. Облік надходження виробничих запасів.

Облік наявності та руху виробничих запасів на складі і в бухгалтерії.

Визначення фактичної собівартості витрачених запасів.

Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

ТЕМА 8. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ

Призначення і види рахунків підприємств в установах банків.

Порядок відкриття, переоформлення і закриття рахунків.

Документальне оформлення операцій по рахунках у банках та порядок їх бухгалтерської обробки.

Облік операцій на поточному і інших рахунках у банку. Особливості обліку операцій в іноземній валюті.

Порядок ведення касових операцій, їх документальне оформлення.
Порядок оформлення і ведення касової книги.
Облік касових операцій. Документальне оформлення та облік розрахунків з підзвітними особами.
Види і форми розрахунків.

Облік розрахункових операцій платіжними дорученнями, вимогами-дорученнями, чеками, акредитивами, вексями та ін. Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками і покупцями, з бюджетом і позабюджетних платежів.

ТЕМА 9. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 12 “Фінансові інвестиції”.

Поняття та види фінансових інвестицій, їх класифікація та оцінка в поточному обліку і в балансі.

Облік довгострокових та поточних фінансових інвестицій.

ТЕМА 10. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Поняття власного капіталу, його види згідно П(С)БО 2 “Баланс”.

Порядок визначення власного капіталу на підприємствах різних форм власності.

Облік формування власного капіталу при створенні підприємства.

Умови змін власного капіталу та порядок їх відображення в обліку.

Розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду згідно П(С)БО 5 “Звіт про власний капітал”.

ТЕМА 11. ОБЛІК ЗОБОВ’ЯЗАНЬ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання та її розкриття у фінансовій звітності.

Умови визнання зобов’язань згідно П(С)БО 2 „Баланс” та П(С)БО 11 „Зобов’язання”.

Облік розрахунків з постачальниками.

Облік розрахунків за податками і платежами.

Облік забезпечення зобов’язань.

Облік непередбачених зобов’язань, облік довгострокових та поточних зобов’язань.

ТЕМА 12. ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання з оплати праці та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 26 “Виплати працівникам”.

Облік персоналу підприємства.

Облік використання робочого часу і виробітку робітників.

Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці. Облік розрахунків зі страхування.

ТЕМА 13. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 16 “Витрати”.

Групування витрат за економічними елементами та статтями калькуляції.

Облік прямих витрат. Облік витрат основного і допоміжного виробництва.

Облік загальновиробничих і адміністративних витрат.

Облік виробничих витрат. Методи обліку витрат і методи калькулювання собівартості продукції.

Зарубіжний досвід обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.

Метод обліку повних витрат (Стандарт-Кост). Метод обліку неповних витрат (Директ-Кост).

ТЕМА 14. ОБЛІК ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи і фінансові результати діяльності та їх розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”, П(С)БО 15 “Дохід”.

Основні вимоги до визнання, складу та оцінки доходів і фінансових результатів діяльності.

Класифікація та облік доходів і фінансових результатів за різними видами діяльності.

Бухгалтерський облік прибутків та збитків.

Облік поточного використання прибутку.

Облік валових доходів і валових витрат згідно закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”.

Розрахунок прибутку, який підлягає оподаткуванню та його облік.

ТЕМА 15. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Мета, склад і принципи підготовки бухгалтерської (фінансової) звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів згідно П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.

Порядок складання звітності і подання за призначенням.

Склад і форми фінансової звітності згідно П(С)БО 2 “Баланс”, П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”, П(С)БО 4 “Звіт про рух грошових коштів”, П(С)БО 5 “Звіт про власний капітал”.

Порядок виправлення помилок, внесення інших змін у фінансову звітність згідно П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЙОГО ПРЕДМЕТ І МЕТОД

Мета практичного заняття. Засвоїти сутність та види бухгалтерського обліку, а також його мету, завдання, функції та концептуальні основи. Засвоїти сутність предмету та об'єктів бухгалтерського обліку, особливості класифікації господарських засобів за їх складом і використанням та класифікації джерел формування господарських засобів підприємства.

План практичного заняття

1. Господарський облік, його сутність, характеристика та складові.
2. Мета, функції та принципи бухгалтерського обліку.
3. Предмет і метод бухгалтерського обліку.

ТЕМА 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

Мета практичного заняття. Засвоїти особливості будови бухгалтерського балансу, сутність фундаментальної облікової моделі та вплив господарських операцій підприємства на зміни в його бухгалтерському балансі.

План практичного заняття

1. Поняття про бухгалтерський баланс.
2. Види балансу.
3. Побудова і зміст бухгалтерського балансу.
4. Типи господарських операцій та їх вплив на бухгалтерський баланс.

ТЕМА 3. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Мета практичного заняття. Оволодіти методикою і технікою відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, 16 визначення оборотів і сальдо (залишків) на активних і пасивних рахунках, складання балансу на підставі даних бухгалтерських рахунків.

План практичного заняття

1. Рахунки бухгалтерського обліку, їх зміст та побудова.
2. План рахунків бухгалтерського обліку.
3. Метод подвійного запису.
4. Синтетичні та аналітичні рахунки, їх взаємозв'язок.
5. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.

ТЕМА 4. ОЦІНЮВАННЯ ТА КАЛЬКУЛЯЦІЯ

Мета практичного заняття. Засвоїти сутність оцінювання та калькуляції в системі бухгалтерського обліку.

План практичного заняття

1. Сутність та значення вартісної оцінки.
2. Оцінка об'єктів обліку.
3. Калькулювання в системі бухгалтерського обліку.

ТЕМА 5. Документація та інвентаризація

Мета практичного заняття. З'ясувати суть документування як способу первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку, вивчити будову документів (основні реквізити), оволодіти методикою і технікою складання основних документів. Засвоїти сутність та вимоги до проведення інвентаризації майна та коштів.

План практичного заняття

1. Сутність і значення документації.
2. Зміст та порядок оформлення документів.
3. Класифікація документів.
4. Етапи організації документообігу.
5. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.

ТЕМА 6. ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку нематеріальних активів.

План практичного заняття

1. Поняття основних засобів і задачі їх обліку.
2. Класифікація і групування основних засобів.
3. Оцінка, амортизація та облік руху основних засобів.
4. Інвентаризація основних засобів.
5. Поняття і склад інших необоротних матеріальних активів.

ТЕМА 7. ОБЛІК ЗАПАСІВ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку запасів на підприємстві.

План практичного заняття

1. Визнання і первинна оцінка запасів.
2. Рахунки синтетичного обліку запасів і їх характеристика.
3. Поняття і класифікація малоцінних і швидкозношуваних предметів.
4. Інвентаризація запасів.

ТЕМА 8. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку грошових коштів на підприємстві.

План практичного заняття

1. Завдання обліку грошових коштів
2. Особливості обліку грошових коштів у касі і на рахунках у банках. Інвентаризація коштів у касі.
3. Облік інших грошових коштів.

ТЕМА 9. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку фінансових інвестицій на підприємстві.

План практичного заняття

1. Визначення і класифікація фінансових інвестицій.
2. Оцінка фінансових інвестицій.
3. Облік поточних і довгострокових фінансових інвестицій.

ТЕМА 10. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку власного капіталу на підприємстві.

План практичного заняття

1. Власний капітал і його складові.
2. Особливості відображення в обліку складових власного капіталу та рахунки для їх обліку.

ТЕМА 11. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку зобов'язань на підприємстві.

План практичного заняття

1. Поняття зобов'язань.
2. Загальна схема закупівель товарно-матеріальних цінностей.
3. Види кредитів і порядок їх отримання в установах банку.
4. Суть поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями.
5. Облік розрахунків з бюджетом.
6. Склад довгострокових зобов'язань

ТЕМА 12. ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку праці, її оплати та соціального страхування персоналу.

План практичного заняття

1. Основи побудови обліку праці і його оплати.
2. Облік використання робочого часу.
3. Форми і системи оплати праці, види заробітної плати, склад фонду оплати праці.
4. Облік нарахувань окремих видів оплат і розрахунків з органами соціального страхування.

ТЕМА 13. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку витрат діяльності підприємства.

План практичного заняття

1. Види діяльності підприємства.
 2. Класифікація виробничих витрат.
 3. Класифікація витрат за економічними елементами.
 4. Облік загальновиробничих, адміністративних витрат і витрат на збут.
- Інші операційні, фінансові та інвестиційні витрати.
5. Об'єкти обліку витрат і калькуляційні одиниці.

ТЕМА 14. ОБЛІК ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо обліку доходів і фінансових результатів підприємства.

План практичного заняття

1. Визнання та класифікація доходів. Рахунки з обліку доходів від реалізації.
2. Склад і особливості обліку інших операційних, фінансових та інвестиційних доходів.
3. Основи обліку фінансових результатів діяльності підприємства.

ТЕМА 15. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Мета практичного заняття. Формування системи знань щодо порядку складання і подання фінансової звітності підприємства.

План практичного заняття

1. Звітність як спосіб узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.
2. Вимоги до звітності та її види.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Тестові завдання

Варіант 1.

- На вашу думку що є методом бухгалтерського обліку?
 - бухгалтерський баланс, бухгалтерські рахунки, на яких відображаються операції;
 - бухгалтерський баланс і звітність, в яких відображається стан активів підприємства;
 - сукупність способів і прийомів, за допомогою яких ведеться бухгалтерський облік;
 - бухгалтерські рахунки і подвійний запис;
 - документування, оцінка, калькулювання.
- В якому розділі балансу відображається статутний капітал?
 - довгострокові зобов'язання;
 - власний капітал;
 - оборотні активи ;
 - поточні зобов'язання ;
 - необоротні активи .
- Як ви вважаєте, яка кореспонденція відповідає операції відвантаження продукції покупцям за договірними цінами при обліку методом нарахування?
 - Дт 31 Кт 36
 - Дт 70 Кт 36
 - Дт 70 Кт 79
 - Дт 26 Кт 23
 - Дт 36 Кт 70
- На вашу думку, що є документування?
 - засіб поточного відображення об'єктів бухгалтерського обліку в облікових регістрах;
 - засіб накопичення інформації про об'єкти бухгалтерського обліку;
 - засіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку, що дозволяє здійснювати суцільне спостереження за ними;
 - засіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку на кінець звітного періоду;
 - засіб складання бухгалтерської звітності.
- В якому документі обумовлюються умови кредитної операції?
 - в договорі застави;
 - в гарантійному листі;
 - в кредитній угоді;
 - в заяві позичальника;
 - в статутах позичальника та банку.
- П(С) БО 1 визначає:
 - порядок визначення елементів фінансових звітів;
 - перелік П(С) БО
 - мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності;
 - порядок виправлення помилок у звітах.
- На вашу думку, що є первісна вартість необоротних активів ?

- 1) фактичні затрати на їх створення ;
 - 2) договірна ціна об'єктів;
 - 3) залишкова вартість об'єктів з вирахуванням зносу;
 - 4) фактичні затрати на їх придбання з вирахуванням зносу;
 - 5) історична або справедлива вартість активів, витрачених для їх придбання (створення).
8. Рахунок 285 “Торгова націнка” ви вважаєте:
- 1) інвентарним;
 - 2) регулюючим;
 - 3) калькуляційним;
 - 4) фінансово-результативним;
 - 5) за балансовим.
9. На вашу думку, що є вексель?
- 1) грошове зобов'язання боржника сплатити певну суму в певний строк своєму кредитору;
 - 2) право на одержання частини прибутку та на участь у розподілі майна при ліквідації підприємства;
 - 3) право на одержання вказаної суми в певний строк із встановленими процентами;
 - 4) право на одержання депозитів і процентів з них;
 - 5) право на придбання акцій державних підприємств.
10. Як ви вважаєте, матеріали, використані на виробництво продукції є витрати:
- 1) прямі;
 - 2) непрямі;
 - 3) постійні;
 - 4) напівзмінні;
 - 5) напівпостійні.

Варіант 2.

1. Як ви вважаєте, що є амортизація ?
 - а) систематичний розподіл вартості необоротних активів протягом строку їх використання;
 - б) первісна вартість необоротних активів;
 - в) балансова вартість необоротних активів;
 - г) сума коштів, яку підприємство очікує отримати від реалізації активів;
 - д) переоцінена вартість необоротних активів.
2. На вашу думку, що є бухгалтерський баланс?
 - а) звіт, який відображає зміни у складі вкладеного капіталу;
 - б) звіт про доходи, витрати і фінансові результати;
 - в) звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал;
 - г) звіт, який відображає надходження і видаток грошових коштів у звітному періоді.
3. Рахунок 23 “ Виробництво” ви вважаєте:
 - 1)інвентарним;
 - 2)регулюючим;
 - 3)калькуляційним;
 - 4) фінансово-результативним;
 - 5) забалансовим.
4. П(С) БО2 визначає:
 - а) зміст і форму звіту про фінансові результати;

- б) зміст і форму звіту про рух грошових коштів;
 в) зміст і форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей;
 г) зміст і форму звіту про власний капітал.
5. На вашу думку, що є головною особливістю організації бухгалтерського обліку в сільському господарстві?
 1) залежність від погодних умов; 4) сезонний характер виробництва;
 2) необхідність страхування майна; 5) обліковий період є календарний рік.
 3) особливий план рахунків;
6. Яка з наведених кореспонденцій відповідає операції видачі аванса підзвітній особі?
 1) Дт 371 Кт 30; 4) Дт 30 Кт 372;
 2) Дт 31 Кт 30; 5) Дт 60 Кт 30.
 3) Дт 372 Кт 30;
7. Які витрати відносяться до транспортно-заготівельних витрат?
 1) на доставку запасів до складу підприємства;
 2) на реалізацію готової продукції;
 3) на оплату праці робітників за виробництво продукції;
 4) на упакування готової продукції;
 5) на соціальні заходи.
8. Як ви вважаєте, витрати на оплату праці персоналу управління є витрати?
 1) прямі; 4) постійні;
 2) непрямі; 5) напівзмінні.
 3) змінні;
9. На вашу думку, що є фінансовий результат діяльності торговельного підприємства?
 1) покупна вартість товарів;
 2) продажна вартість товарів;
 3) витрати обігу;
 4) реалізована торговельна націнка;
 5) різниця між виручкою і торговельною націнкою .
10. На підставі якої звітності оцінюється кредитоспроможність позичальника?
 1) балансу та звіту про рух грошових коштів ;
 2) балансу та звіту про фінансові результати;
 3) балансу та звіту про власний капітал ;
 4) Звіту про фінансові результати;
 5) Звіту про рух грошових коштів .

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1.	Перераховано з поточного рахунку в		

	погашення короткострокової позики банку		
2.	Отримано з поточного рахунку готівку на оплату праці		
3.	Виплачена з каси заробітна плата		
4.	Проведено відрахування з нерозподіленого прибутку на формування резервного капіталу		
5.	Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості: постачальникам органам соціального страхування		
6.	Видано з каси аванс на відрядження Петренко І.І.		
7.	Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості по позиках банку.		
8.	Перераховано кошти постачальнику за матеріали		
9.	Відвантажена покупцям готова продукція.		

Завдання 2. Скласти баланс підприємства на 1 січня 200X за встановленою формою. **Вихідні дані.** Підприємство мало наступні залишки засобів на 01.01.200Xр.:

№ пор.	Назва майна та джерел його утворення	Сума, грн.
1.	Основні засоби	1 470
2.	Розрахунки з дебіторами за товари та послуги	850
3.	Нематеріальні активи	100
4.	Розрахунки за нарахованими податками	30
5.	Виробничі запаси	960
6.	Короткострокові позики банку	1 000
7.	Каса	1
8.	Розрахунки з кредиторами за товари та послуги	390
9.	Незавершене виробництво	110
10.	Поточні рахунки в національній валюті	130
11.	Розрахунки з оплати праці	50
12.	Малоцінні та швидкозношувані предмети	40
13.	Поточні рахунки в іноземній валюті	20
14.	Статутний капітал	1 876
15.	Готова продукція	240
16.	Нерозподілений прибуток	510

Задачу виконати у таблиці наступної форми:

Актив		Пасив	
Найменування статей	Сума	Найменування статей	Сума
Баланс		Баланс	

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Документальне оформлення операцій по рахунках у банках та порядок їх бухгалтерської обробки.
2. Наведіть види інвентаризації, порядок проведення інвентаризацій, виведення та відображення результатів у бухгалтерському обліку.
3. Наведіть визначення господарського обліку. Види обліку. Користувачі облікової інформації. Вимірники обліку. Мета і завдання бухгалтерського обліку.
4. Наведіть групування витрат за економічними елементами та статтями калькуляції.
5. Наведіть дворівневу структуру Плану рахунків, охарактеризуйте балансові та тимчасові рахунки, розкрийте класифікацію рахунків за економічним змістом.
6. Наведіть зарубіжний досвід обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.
7. Наведіть класифікацію документів, їх структуру та вимоги до заповнення.
8. Документообіг, його організація. Порядок прийняття, перевірки і обробки документів.
9. Наведіть класифікацію та облік доходів і фінансових результатів за різними видами діяльності.
10. Наведіть методи калькулювання собівартості готової продукції, робіт, послуг.
11. Наведіть методи обліку витрат і методи калькулювання собівартості продукції.
12. Наведіть облікові регістри і форми бухгалтерського обліку для малих підприємств.
13. Наведіть порядок ведення касових операцій, їх документальне оформлення.
14. Наведіть склад і форми фінансової звітності згідно П(С)БО-2, П(С)БО-3, П(С)БО-4, П(С)БО-5. Порядок виправлення помилок, внесення інших змін у фінансовій звітності згідно П(С)БО-6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”.
15. Наведіть умови визнання зобов’язань згідно П(С)БО 2 „Баланс” та П(С)БО 11 „Зобов’язання”.

16. Наведіть характеристику положень (стандартів) бухгалтерського обліку, законодавчої і нормативної бази бухгалтерського обліку.

17. Назвіть види господарського обліку: оперативний, бухгалтерський, статистичний.

18. Обґрунтуйте економічний зміст рахунків відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків.

19. Обґрунтуйте зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.

20. Обґрунтуйте методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”.

21. Обґрунтуйте методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання та її розкриття у фінансовій звітності.

22. Обґрунтуйте облік розрахункових операцій платіжними дорученнями, чеками, акредитивами, вексями та ін.

23. Обґрунтуйте особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

24. Особливості визначення та відображення в обліку прибутків та збитків від діяльності підприємства

25. Охарактеризуйте види бухгалтерського обліку: фінансовий, управлінський, податковий та взаємозв’язок між видами обліку і обумовленість їх існування в умовах ринкових відносин.

26. Охарактеризуйте випуск продукції та калькулювання собівартості продукції. Облік процесу виробництва.

27. Охарактеризуйте відображення на рахунках операцій з трьох господарських процесів. Облік процесу придбання запасів.

28. Охарактеризуйте господарські факти та їх ділення на явища та процеси. Види діяльності підприємств.

29. Охарактеризуйте методичні прийоми: вартісного вимірювання, грошової оцінки, двоїстості, доказовості, періодичності та безперервності.

30. Охарактеризуйте методологічне, інформаційне та технічне забезпечення ведення обліку на підприємствах України згідно Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

31. Охарактеризуйте методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання з оплати праці та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 26 “Виплати працівникам”.

32. Охарактеризуйте мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів згідно П(С)БО-1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.

33. Охарактеризуйте міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО), їх розробку та впровадження.

34. Охарактеризуйте облік господарської діяльності підприємства. Види діяльності підприємства та їх відображення в бухгалтерському обліку.

35. Охарактеризуйте облік процесу реалізації, формування

фінансових результатів діяльності. Відображення результатів господарювання у фінансовій звітності, відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

36. Охарактеризуйте облікові регістри. Види і форми облікових регістрів. Обігові відомості. Порядок заповнення та виправлення помилок. Збереження облікових регістрів.

37. Охарактеризуйте основи класифікації бухгалтерських рахунків. Класифікація рахунків за структурою і призначенням.

38. Охарактеризуйте План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, його суть, будова і значення.

39. Охарактеризуйте подвійний запис, його суть і контрольне значення. Бухгалтерські проводки. Порядок записів на рахунках, поняття сальдо та оборотів. Порядок виведення сальдо на активних, пасивних і активно-пасивних рахунках.

40. Охарактеризуйте поняття балансу, його значення і використання в управлінні. Побудова балансу. Актив і пасив. Статті балансу, їх групування та оцінка відповідно до П(С)БО–1. Зміни в балансі зумовлені господарськими операціями.

41. Охарактеризуйте поняття про форми бухгалтерського обліку, що використовуються в Україні: спрощена, меморіально-ордена, журнально-ордена, автоматизована, принципи їх використання.

42. Охарактеризуйте порядок прийняття, перевірки і обробки документів.

43. Охарактеризуйте порядок складання фінансової звітності і подання її за призначенням. Склад і форми фінансової звітності відповідно до П(С)БО.

44. Охарактеризуйте правові засади регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку та Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

45. Охарактеризуйте рахунки бухгалтерського обліку, їх будову, взаємозв'язок між рахунками і балансом.

46. Охарактеризуйте рахунки синтетичного і аналітичного обліку. Узагальнення даних поточного обліку.

47. Охарактеризуйте умови визнання об'єктів обліку. Вимірники в бухгалтерському обліку. Види оцінок об'єктів обліку (активів, зобов'язань, власного капіталу).

48. Охарактеризуйте умови змін власного капіталу та порядок їх відображення в обліку.

49. Охарактеризуйте фінансову звітність суб'єктів малого підприємництва відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 „Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва”.

50. Поняття та види фінансових інвестицій, їх класифікація та оцінка в поточному обліку і в балансі.

51. Проаналізуйте методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати виробництва та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 16 “Витрати”.

52. Розкрийте поняття про предмет бухгалтерського обліку та його об’єкти з урахуванням вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

53. Як здійснюється бухгалтерський облік процесів діяльності: облік процесу виробництва.

54. Як здійснюється відображення в бухгалтерському обліку надходження, амортизації і вибуття нематеріальних активів

55. Як здійснюється відображення в бухгалтерському обліку процесу виробництва та формування собівартості готової продукції.

56. Як здійснюється документальне оформлення та бухгалтерський облік розрахунків з підзвітними особами.

57. Як здійснюється облік довгострокових та поточних зобов’язань.

58. Як здійснюється облік довгострокових та поточних фінансових інвестицій.

59. Як здійснюється облік формування власного капіталу при створенні підприємства.

60. Як здійснюється синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.

Приклад залікового завдання

Тестові завдання

1. В якому розділі балансу відображається заборгованість постачальникам?
 - 1) необоротні активи;
 - 2) поточні зобов’язання;
 - 3) довгострокові зобов’язання.
2. В якому розділі балансу відображається знос основних засобів?
 - 1) власний капітал;
 - 2) поточні зобов’язання;
 - 3) довгострокові зобов’язання.
3. Визначте, що є пасив балансу?
 - 1) частина балансу, в якій відображено кошти, що згруповані за їх економічним призначенням;
 - 2) частина балансу, в якій відображено капітал підприємства;
 - 3) частина балансу, в якій відображено капітал підприємства та його зобов’язання.
4. До балансових рахунків відносяться:
 - 1) активні, пасивні, активно-пасивні, господарських процесів;
 - 2) активні, пасивні, депозитно-майнові, активно-пасивні;
 - 3) пасивні, активно-пасивні, господарських процесів, контрольні.
5. До рахунків результатів господарської діяльності відносяться:
 - 1) рахунки прибутків та збитків;
 - 2) рахунки грошових коштів;

- 3) рахунки кредитів та розрахунків з кредиторами.
6. З наведених відповідей надайте визначення прямих витрат?
 - 1) витрати, які змінюються прямо пропорційно до змін обсягу виробництва;
 - 2) витрати, які не змінюються зі зміною обсягу виробництва;
 - 3) витрати, які можна безпосередньо віднести до собівартості продукції, робіт і послуг.
7. Первісне відображення активів, зобов'язань та капіталу здійснюється за допомогою:
 - 1) рахунків;
 - 2) подвійного запису;
 - 3) документування.
8. За місцем складення бухгалтерські документи класифікуються на види:
 - 1) внутрішні та зовнішні;
 - 2) внутрішні та первісні;
 - 3) зовнішні та первісні.
9. За структурою та призначенням рахунки класифікуються на:
 - 1) основні, виробничі та фінансових ресурсів;
 - 2) операційні, виробничих та фінансових ресурсів
 - 3) основні, операційні, регулюючі, фінансово-результатні.
10. Інвентаризація – це:
 - 1) перевірка облікових записів з фактичною наявністю засобів;
 - 2) перевірка наявності і стану матеріальних цінностей, грошових коштів;
 - 3) перевірка наявності і стану матеріальних цінностей, грошових коштів розрахунків, джерел виникнення засобів.
11. На вашу думку, що є дебіторська заборгованість?
 - 1) заборгованість покупців;
 - 2) заборгованість постачальників;
 - 3) заборгованість інших підприємств або осіб даному підприємству;
 - 4) заборгованість замовників.
12. На вашу думку, що є документування?
 - 1) засіб поточного відображення об'єктів бухгалтерського обліку;
 - 2) засіб узагальненого відображення об'єктів бухгалтерського обліку;
 - 3) засіб накопичення інформації про об'єкти бухгалтерського обліку;
 - 4) засіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку.
13. На вашу думку, що є знос нематеріальних активів?
 - 1) сума амортизації об'єкта з початку його корисного використання;
 - 2) систематичний розподіл вартості об'єкта протягом строку його використання;
 - 3) первісна вартість об'єкта;
 - 4) балансова вартість об'єкта.
14. На вашу думку, що є основні засоби підприємства?

- 1) об'єкти, які використовуються на підприємстві довгий час, але мають низьку вартість;
 - 2) об'єкти, які використовуються на підприємстві довгий час, поступово зношуються і переносять свою вартість на готову продукцію частками, в міру зносу;
 - 3) об'єкти, які використовуються на підприємстві один раз і їх вартість одразу списується на собівартість продукції;
 - 4) об'єкти інтелектуальної власності.
15. На вашу думку, що є первинний документ ?
- 1) письмове свідчення про здійснення господарської операції, що надає юридичної сили даним бухгалтерського обліку;
 - 2) засіб узагальненого відображення майна і коштів;
 - 3) засіб поточного відображення майна і коштів;
 - 4) засіб поточного відображення майна.
16. На вашу думку, що є фінансовий результат діяльності підприємства?
- 1) собівартість продукції;
 - 2) продажна вартість продукції;
 - 3) адміністративні витрати.
 - 4) різниця між виручкою і собівартістю продукції.
17. Обчислювальну техніку, встановлену на вашій фірмі, ви віднесете до:
- 1) основних засобів;
 - 2) оборотних засобів;
 - 3) виробничих запасів;
 - 4) фондів підприємства.
18. Основні етапи процедури бухгалтерського обліку:
- 1) інвентаризація, вступний баланс, головна книга, заключний баланс;
 - 2) інвентаризація, вступний баланс, журнал, головна книга;
 - 3) журнал, головна книга, зворотна відомість, заключний баланс;
 - 4) інвентаризація, вступний баланс, журнал, головна книга, оборотна відомість, заключний баланс.
19. План рахунків – це:
- 1) перелік усіх аналітичних рахунків, використаних в обліку;
 - 2) сукупність рахунків синтетичних і аналітичних
 - 3) сукупність синтетичних, аналітичних і субрахунків;
 - 4) класифікатор загальної номенклатури синтетичних показників бухгалтерського обліку.
20. Позабалансові рахунки потрібні для:
- 1) відображення подій та операцій, які в цей час не впливають на баланс, а також для обліку засобів, прийнятих на відповідальне збереження, переробку, оренду;
 - 2) обліку засобів, які не належать цьому підприємству;
 - 3) обліку засобів, взятих в оренду;
 - 4) обліку об'єктів у двох оцінках.

ТИПОВІ ЗАДАЧІ

На основі вихідних даних:

- 1) відкрити синтетичні рахунки і субрахунки обліку;
- 2) відобразити кореспонденцію рахунків по всіх господарських операціях;
- 3) зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахунках, вивести сальдо на кінець звітного періоду;
- 4) зробити оборотно-сальдову відомість по рахунках;
- 5) заповнити початковий і кінцевий баланс з урахуванням змін відповідно до всіх господарських операцій.

Таблиця 1

Дані про наявність майна на початок звітного періоду

№ п/п	Назва рахунку	Номер рахунку	Значення, тис. грн.
1.	Основні засоби		98700
2.	Знос основних засобів		10500
3.	Сировина і матеріали		7350
4.	Готова продукція		12600
5.	Поточний рахунок у національній валюті		7350
6.	Розрахунки за авансами виданими		2100
7.	Витрати майбутніх періодів		1050
8.	Статутний капітал		105000
9.	Резервний капітал		21000
10.	Цільове фінансування		11550
11.	Розрахунки з підзвітними особами		7350
12.	Довгострокові векселі отримані		6300
13.	Каса в національній валюті		5250

Таблиця 2

Зміст господарських операцій, які відбулися протягом звітного періоду

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Оприбуткування сировини та матеріалів від постачальників			12600
2.	Передані матеріали в основне виробництво			15750
3.	Оподатковано на склад готову продукцію із основного виробництва			6300
4.	Нараховано заробітну плату працівникам			3150
5.	Оприбутковано в касу кошти для розрахунків по заробітній платі			3150
6.	Виплачено заробітну плату працівникам			3150

7.	Відвантажено продукцію вітчизняному покупцю			5250
8.	Підприємство отримало короткостроковий кредит у національній валюті			15750
9.	Оприбутковано сировину і матеріали, придбані підзвітною особою			5250
10.	Погашено дебітором довгострокову заборгованість по довгострокових векселях			3675

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.

Скласти конспект, доповідь: 1. Функції та принципи побудови бухгалтерського обліку. 2. Облікова політика підприємства з урахуванням вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. 3. Характеристика складових частин предмета та методу бухгалтерського обліку.

Тема 2. Бухгалтерський баланс

Скласти конспект, доповідь: 1. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Скласти конспект, доповідь: 1. Новий План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу і зобов'язань. Його суть, будова і значення. 2. Економічний зміст рахунків відповідно до Інструкції про її застосування. Плану рахунків. 3. Відповідність плану рахунків до показників фінансової звітності.

Тема 4. Оцінювання і калькуляція

Скласти конспект, доповідь: 1. Особливості обліку оцінки та калькуляції.

Тема 5. Документація, інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

Скласти конспект, доповідь: 1. Визначення первинного документа. Документація як складова частина методу бухгалтерського обліку. Класифікація документів їх структура, вимоги до заповнення. Порядок прийняття, перевірки і обробки документів. 2. Суть і значення інвентаризації. Види інвентаризації. Порядок проведення інвентаризації, виведення та відображення її результатів у бухгалтерському обліку. 3. Облікові регістри, їх класифікація та значення в бухгалтерському обліку, порядок заповнення та виправлення помилок. 4. Поняття про форми бухгалтерського обліку, що використовуються в Україні: спрощена, меморіально-ордерна, журнально-ордерна, автоматизована. 5. Методологічне, інформаційне та технічне забезпечення обліку на підприємствах України.

Тема 6. Облік необоротних активів

Скласти конспект, доповідь: 1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, їх розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 7 “Основні засоби”. 2. Визначення балансової вартості основних засобів і нематеріальних активів, розрахунок амортизації за різними методами.

Тема 7. Облік запасів

Скласти конспект, доповідь: 1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 9 “Запаси”. 2. Визначення фактичної собівартості витрачених запасів.

Тема 8. Облік грошових коштів

Скласти конспект, доповідь: 1. П(С)БО № 4, 10, 11, 21. 2. Обробка первинних документів і запис інформації в облікові реєстри по обліку грошових коштів і розрахунків.

Тема 9. Облік фінансових інвестицій

Скласти конспект, доповідь: 1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 12 “Фінансові інвестиції”. 2. Визначення фінансових результатів від здійснення фінансових інвестицій за різними методами їх обліку.

Тема 10. Облік власного капіталу

Скласти конспект, доповідь: 1. Поняття власного капіталу, його види згідно П(С)БО 2 “Баланс”. 2. Розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду згідно П(С)БО 5 “Звіт про власний капітал”.

Тема 11. Облік зобов'язань

Скласти конспект, доповідь: 1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності. 2. Облік довгострокових зобов'язань по облігаціях. 3. Облік резервів сумнівних боргів. 4. Облік забезпечення зобов'язань.

Тема 12. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу

Скласти конспект, доповідь: 1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання з оплати праці та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 26 “Виплати працівникам”. 2. Облік розрахунків зі страхування.

Тема 13. Облік витрат діяльності підприємства

Скласти конспект, реферат, доповідь: 1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати виробництва та її розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 16 “Витрати”. 2. Методи обліку витрат на виробництво продукції за національними стандартами бухгалтерського обліку. 3. Методи обліку витрат на виробництво продукції за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

Тема 14. Облік доходів і фінансових результатів

Скласти конспект, доповідь: 1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи і фінансові результати діяльності та їх розкриття у фінансовій звітності згідно П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”, П(С)БО 15 “Дохід”. 2. Визначення валових доходів, валових витрат та прибутку, який підлягає оподаткуванню.

Тема 15. Фінансова звітність

Скласти конспект, доповідь: 1. Мета, склад і принципи підготовки бухгалтерської (фінансової) звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів згідно П(С)БО-1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. 2. Характеристика П(С)БО 1-6, 20, 25.